

MÕNED MÕTTED ÜMBER «RÜGEMENDI TÜTRE»

«Küll oli ilus — peaaegu nagu operett!» — selline repliik kõlas publiku hulgast, kui väljusin G. Donizetti «Rügemendi tütre» etenduselt.

See koomiline ooper oma lustaka teksti ja kaunile meeloodiatega on tõesti sugulane klassikalistele operettidele, kuid kuna meie teatri operetikülg tuleks väga põhjaliku ja valusa vaatluse alla võtta, on see repliik ka mõtlemapanev. Ja nüüd siis «Rügemendi tütre» kuulnud etendusest. E. Renteri huumorimeelega loodud lavapilt, kaunid kostüümid on andnud teosele tujuküllase, tervikliku vormi. Dirigent P. Lilje kujundas temale omase nõtkusega muusikalised numbrid küll tervikuks, kuid sõltuvalt lauljatest jääb siiski kohati veel üht-teist vajaka. Selge on see, et tekst ja situatsioonikoomika nõuavad oma osa, kuid ei tohiks vist siiski unustada, et lauldakse Donizetti imelisi meeloodiaid. Kuulates «Rügemendi tütre» kuulsuste J. Sutherlandi ja L. Pavarotti esitus (ma ei karda sellist kõrgeleenuulist võrdlust, sest meie praegustel lauljatel on kõik eeldused jõuda selle etalonesituse lähedale), naudid mõnusalt voolavat kantileeni, sillerdavaid kõrgeid noote ja sinna kõrvale särtsakas-mahlast teksti. Jälgides meie ooperit ja operetti on tekkinud mõte, et me kaotame sageli teksti arvel laulvuse — helisevad üksikud häälikud, pidev melodiline vool (õhuvool) aga on lõhutud. Näiteks A. Kaal valitseb meloodiavoolu haruldaselt kõrges registris, kuid alumine register kipub sageli jääma vooluta ja ka siis tämbrivaeseks. (Tundub, et A. Kaalu kogu musikaalsust arvestades on mõningane intonatsiooniline ebatäpsus seotud just eelmainitud probleemiga).

A. Kaalu Maria on aasta jooksul kujunenud väga sarmikaks, kelmikaks, parajalt poisilikuks. Ootaks veelgi enam sisulist süvenemist mõningates tundehellust nõudvates stseenides. Mis siis, et ooper on koomiline — valu ja kurbus tuleb ikka lasta enesest

Teise vaatuse lõbusas laulutunni-stseenis musitseerivad Anu Kaal, Eve Neem ja Mati Palm.

läbi käia, siis jõuab ta ka kuulajani.

I. Kuusele on Tonio osa saanud toredaks saavutuseks «Estonia» laval. Lauljal on kõik vajalikud omadused, et lavalaudadel midagi tõelist korda saata. Hääli kõlas säravalt ja metallirohkelt. Ainuke soov oleks, et laulja oma häälega ooperi algul veidi ökonoomsemalt ümber käiks — on ju ees veel II vaatus. I. Kuuse Tonio on lihtsameelne, sõbralik ja usaldav, suhtlemine

partneriga selline, millist võib sageli kohata draamalaval, mitte aga ooperis, kus lauljad ikka rohkem iseenda ja oma häälega ametis. Küll aga sooviks Toniolt veidi süvenenud reageeringuid II vaatuses — kuidagi liiga operetlikult ja kerglaselt möödub armastajate taaskohtumine. Võib-olla on asi selles, et järgneb saatanlikult tülikas tertsett — väliselt kerge ja mänglev, kuid salakaridega rütm

ja dünaamika näol. Tertsett ise kõlas nakatava lustiga.

Sulpice osa on kindlalt T. Maiste pärusmaa. Tal on varuks rohkelt huumorit ja toredaid kõlanüansse. (Ei saa meenutamata jätta tema loodud Varlaami Mussorgski «Boriss Godunovis»!)

Meeldiv üllatus on kujunenud E. Neeme krahvinna Maggiorivogliost, mis pole suur osa, ainult ühe laulukesega, kuid võimaldab lauljal demonstreerida oma hääle toredat ulatust. Kuju on loodud lopsaka huumori ja graatsiaga. Nüüd veel mõned mõtetes seoses kooriga. Kahju, et meeskoorist, kellel «Rügemendi tütres» on siiski tähtis osa, tunnetavad selle kaalu vahest ainult pooled. On ju rügemendis igaüks oma-moodi kiindunud Mariasse ning seega peaks sündmustik mingil määral kõiki riivama. Samuti on esialgse särtsu ja lusti kaotanud rahvastseen ooperi alguses (vaadeldud etendusel tegi mingeid tantsusamme ainult üks paar ja kummaline on jälgida omavahel rõõmsal ilmel jutlevaid inimesi, kui nad peavad lavastaja nõudlusele parajasti kahuripaugust ehmunutena maha kükitama.) Võib-olla on need mõned meelest pisiasjad, kunstis aga ei ole pisiasju, on üks ühine ettevõtmine, ühine põlemine ühise eesmärgi nimel. Kellel laval oliaist seda tunnet pole, on ilmselt sattunud vahele erialale. Viimasel ajal peab jooksivad etendusi jälgides tõdema, et koorinumbrites esineb palju «loginat». Kas pole siin üks olulisi faktoreid koori liigne koormus? Kui teatril on vaja nii sageli repertuaari rikastada (alles nägi rambivalgust «Boriss Godunov», siis järgnesid külalisesinemised Soomes, tihedad proovid lavastusega «Kuskil Montparnasse'il» ja lõpuks V. Tormise «Eesti ballaadid»), siis peab leidma regulaatorite süsteemil töötamise võimaluse ka koorile, nii nagu see on korraldatud orkestri töös. Kunsti ei saa teha väsinud ja tülinud inimesel!

MARI-LIIS POOL